

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över SOU 2025:58 En stärkt hästnäring - för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa

Er beteckning: LI2025/01991

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Dalarnas län, härnäst Länsstyrelsen välkomnar utredningen och ser i stort positivt på förslagen att öka konkurrenskraft och förenkla företagande inom hästnäring. Detta då en stärkt hästnäring på flera sätt kan bidra till en levande landsbygd, öka jämställdhet och välkomna fler till hästsport/stallmiljö.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att inkludera hästföretagare i investeringsstödet GJP, samt instämmer med utredningen att detta bedöms medföra positiva jämställdhetseffekter. För att få goda resultat bör stöd kombineras med kunskapshöjande insatser, för att motverka strukturella hinder för kvinnligt företagande.

Länsstyrelsen avstyrker flertalet av förslagen i utredningen som rör veterinära frågor. Sammanfattningsvis bedöms de i allt för liten utsträckning ta hänsyn till hästen och dess välfärd.

Länsstyrelsen tillstyrker åtgärder som syftar till att öka tillgängligheten till hästverksamhet för barn och unga oavsett funktion, bakgrund eller kön. Länsstyrelsen saknar dock paradoxen att trots att 92% av medlemmarna i Svenska Ridsportförbundet är kvinnor, finns en oproportionerligt hög andel män i toppen av hoppelporten. Således uppmuntras till en djupare jämställdhet- och maktanalys för att flickor och pojkar, kvinnor och män ska få samma förutsättningar och stöd att verka inom ridsportens alla skikt.

Slutligen saknar Länsstyrelsen en prövning av barnets bästa enligt Barnkonventionens artikel 3 för samtliga förslag.

Avsnitt 3 Stärkt företagande och ökad sysselsättning

3.18.11 Den gemensamma jordbrukspolitiken i EU

Det nämns i rapporten att vallstöd kan sökas i de södra delarna av landet och att kompensationsstöd kan sökas i resterande delarna av landet (norra delarna) för lantbruksdjur. För betande hästar gäller detta endast i de mest svårodlade ytorna i norr. Länsstyrelsen anser att detta behöver justeras, då det skulle innebära att län i mitten av landet, så som Dalarna, varken kan söka vallstöd eller kompensationsstöd till skillnad från län i söder och norr.

3.18.15 Strandskydd

Länsstyrelsen ser positivt till att hästverksamheter jämföras med andra areella näringar. I strandskyddslagstiftningen är areella förvärvsverksamheter undantagna från förbuden att uppföra nya byggnader och anläggningar inom strandskyddsområden (7 kap. 16 § miljöbalken). Således ses förslaget förenkla hästnäring utan att påverka strandskydd nämnvärt.

3.18.16 Veterinära frågor

Länsstyrelsen i Dalarnas län avstyrker flertalet av förslagen i betänkandet som rör veterinära frågor.

Seminering och dräktighetsundersökning av ston

Dalarnas län avstyrker förslaget om att låta seminassistenter och husdjurstekniker genomföra ultraljud inför semineringar och dräktighetsundersökning av ston. Undersökningarna är förenade med risker som kan medföra komplikationer. Det krävs veterinär kompetens på plats för att upptäcka, bedöma och behandla eventuellt uppkomna skador. Därtill behöver ansvarig kunna bedöma hästens status i sin helhet.

Utredningen har inte tittat på hur det kommer sig att allt färre veterinärer vill arbeta inom detta område. Bristen på seminiveterinärer behöver lösas genom att skapa större incitament för att arbeta med detta.

ViLA Häst

Länsstyrelsen i Dalarnas län anser inte att villkorad läkemedelsanvändning, ViLA har en plats inom hästnäringen och avstyrker därför förslaget.

Förslaget riskerar att medföra ett försämrat djurskydd då hästar riskerar att felbehandlas och därmed inte få korrekt vård i tid. Det medför även ökad risk för otillåten användning av läkemedel/doping inom hästsporten där djurvälståndet blir lidande.

Det finns även risk att förslaget medför en ökad antibiotikaanvändning som riskerar påskynda resistensproblematiken – något som inte belysts i utredningens konsekvensanalys.

Utöver detta är hästen en del av livsmedelskedjan och ViLA skulle därför också kunna innebära en livsmedelsrisk.

Länsstyrelsen bedömer även att de sjukdomstillstånd där det är lämpligt eller ens möjligt för en hästägare att själv ställa korrekt diagnos och sedan behandla, är få. Det finns generellt sett inte heller sådana besättningsproblem som skulle föranleda en så hög frekvens av behandlingar att det skulle vara ekonomiskt lönsamt för hästägaren att ha ViLA.

Transport av hästar inom Norden

Länsstyrelsen i Dalarnas län ser positivt på att möjligheten att kunna transportera hästar till ett annat land inom Norden för veterinärbesök, utreds vidare. Då kan en avvägning göras mellan riskerna med smittspridning över landsgränserna och fördelarna med att en sjuk eller skadad häst får vård omgående. En utredning skulle också behöva titta på vilka krav som behöver ställas inför en eventuell transport, för att förhindra utförsel av infektiösa hästar.

Länsstyrelsen i Dalarnas län avstyrker dock förslaget om att införa undantag för hälsointyg för transport av hästar för avel då detta medför en ökad risk för smittspridning. Denna risk bedöms inte värd att tas i avlingssyfte, till skillnad mot fall när hästen behöver vård, då det gör djurskyddsnytta.

3.19.2 Inkludera hästen i beräkningen av djurtätheten i kompensationsstödet

Hävdade gräsmarker som hålls öppna genom kontinuerligt bete är avgörande för att bevara en rik biologisk mångfald av såväl växter som insekter. Inte minst betydelsefulla pollinatörer. Länsstyrelsen instämmer med utredningen att hästen som betesdjur gör biologisk nytta. En aktiv hästhållning med dithörande bete av gräsmarker kan vara en verksamhet som minskar förlust av biologisk mångfald. Om aktiviteter leder till att marker som tidigare varit igenvuxna öppnas och restaureras så utgör hästhållningen ett positivt tillskott till arbetet med att stärka den biologiska mångfalden.

En förutsättning för detta är att hästar måste hålls på tillräckligt stora ytor, vilket utredningen inte nämner. Om arealen per häst är för liten blir betetrycket för stort, och det skapas stora kala ytor som riskerar att minska biologisk mångfald i stället för att öka den. I synnerhet på stora hästgårdar med många hästar i relation till markyta kan den biologiska mångfalden minska lokalt.

Kompensationsstöd för hästar kan även medföra svårigheter som endast delvis belyses i yttrandet. Oftast är hästägare och markägare inte samma person och hästen kan därmed flyttas från gården utan att markägare kan påverka detta. Det finns även brister i användandet av djuranläggningsnummer på gårdar samt angående rapportering av flytt av djur. Riktlinjer för stödet behöver ta hänsyn till detta.

Avsnitt 6 Konsekvensutredning

6.4.2 Ökad möjlighet till finansiering och lönsamhet

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att inkludera hästföretagare i investeringsstödet för ökad konkurrenskraft i GJP samt att öronmärka delar av investeringsstödet till små företag och mindre investeringar. Länsstyrelsen delar bedömningen att förslaget kan öka jämställdheten mellan kvinnors och mäns företagande, samt tros bidra till att fler företagare kan kombinera verksamheter samt öka attraktionen att bo och verka på landsbygd.

För att förslaget ska bidra till ökad jämställdhet ser Länsstyrelsen behov av en djupare jämställdhetsanalys, för att säkerställa att investeringsstödet utformas för att bemöta kvinnors förutsättningar för företagande och hästsektorns specifika förutsättningar.

Utredningen lyfter bland annat att ett grundläggande problem i hästsektorn är kapitalbrist och låg lönsamhet vilket bromsar näringens utveckling. Dessutom har kvinnor och män idag inte samma förutsättningar att starta nya företag eller att få stöd för att driva och växa verksamheter. Detta bör beaktas vid utformningen av stöd, tillsammans med kunskapshöjande insatser, för att motverka att existerande strukturer och system fortsätter att utgöra strukturella hinder för kvinnligt företagande¹. Dessutom behöver stöd kombineras med riktad rådgivning och information till målgruppen, eftersom utredningen lyfter att det är ett fortsatt eftersatt område.

Om stödet ska ligga under ökad konkurrenskraft eller som ett eget stöd bör analyseras. Vid konkurrenskraft bör det tillföras ytterligare pengar så det inte tas av befintlig budget och öronmärker allt för stor del som påverkar lantbrukets investeringar. Alternativt sker detta som eget stöd i nästa stödperiod med egen budget som hästföretagare kan söka.

6.4.8 Breddning av deltagande i hästverksamheter

Länsstyrelsen tillstyrker åtgärder som syftar till att öka tillgängligheten till hästverksamhet för barn och unga, inklusive riktat statligt stöd till föreningar med hästverksamhet utanför idrottsrörelsen. I den fortsatta beredningen bör de strukturella hinder som begränsar barns och ungas deltagande analyseras ur ett helhetsperspektiv, där kostnader för fritidsverksamhet, transporter, lokaler samt behov av utbildning och kunskap om olika gruppers förutsättningar beaktas. Barns och ungas delaktighet i detta arbete bör säkerställas för att verksamheterna ska möta deras behov.

För att främja jämlikt deltagande vill Länsstyrelsen belysa möjligheten att koppla ett särskilt fritidskort till barn med funktionsnedsättning enligt LSS. Deltagande i hästverksamhet handlar inte enbart om idrottsutövande utan även om social gemenskap, vilket innebär att fritidskortet bör kunna användas även för transporter och vistelse i stallmiljöer. Vad som däremot bör uppmärksammas är att stallmiljöer även kan innebära risk för sexuella trakasserier och övergrepp. En studie från Svenska Ridsportförbundet visar att utsatthet förekommer i hästrelaterade miljöer och att hästen i vissa fall kan användas som ett maktmedel av förövare. Över hälften av studiedeltagarna uppger att de någon gång utsatts för sexuella trakasserier eller övergrepp i samband med

¹ [Fler sätt att främja kvinnors företagande i Jämställdhetsmyndigheten](#)

hästverksamhet, vilket kan omfatta allt från stötande kommentarer till ovälkomna beröringar.²

Trygghet i stallmiljöer är en förutsättning för att fler barn och unga ska kunna delta i hästverksamhet på ett inkluderande sätt och för att det ska ge positiva effekter på hälsa och välmående.

Utredaren lyfter att hästsporten präglas till stora del av flickor och kvinnors deltagande, därav att pojkar och unga män är en naturlig målgrupp att satsa på för att få fler barn och unga att delta inom hästsporten. Länsstyrelsen belyser att könsnormer påverkar hur en idrott uppfattas och för att kunna bryta mönster på alla nivåer krävs bredare insatser än att få in bägge kön i sporten.

Utredningen belyser inte den paradox som råder inom Svensk Ridsport, på breddnivå är sporten är en av Sveriges mest kvinnodominerade men andelen kvinnor minskar ju högre upp i resultatorganisationen man kommer. Bland elitidrottarna är en övervägande andel män. Länsstyrelsen uppmuntrar till en djupare jämställdhet- och maktanalys för att kvinnor och män ska få samma förutsättningar och stöd att verka inom ridsportens alla skikt.

Allmänna synpunkter

Utredning berör i vissa fall hur förslag kan komma att påverka barn och unga. Länsstyrelsen saknar en prövning av barnets bästa enligt Barnkonventionens artikel 3 för samtliga förslag. En prövning ska göras oavsett om barn berörs direkt eller indirekt.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Höij med jämställdhetssamordnare Ellinor Snickars som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post dalarna@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Dalarnas län, 791 84 Falun, eller ring vår växel 010-225 00 00.

² [Ny studie om sexuella trakasserier och övergrepp i hästsporten | Svenska Ridsportförbundet](#)

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/dalarna.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på
Länsstyrelsens webbplats:

www.lansstyrelsen.se/dalarna/personuppgifter